

Eksamen på Økonomistudiet 2009 II

Offentlig Udgiftspolitik

3. juni 2009

(4 timer uden hjælpemidler)

Alle opgavens spørgsmål ønskes besvaret. Opgaven er på i alt 2 sider.

De fire spørgsmål indgår indikativt med samme tyngde i bedømmelsen.

Spørgsmål 1

Det er en central opgave for en velfærdsstat at bedrive omfordeling i økonomien.

- A. Redegør for, hvorledes omfordeling kan forbindes med en forestilling om økonomisk optimering på samfundsniveau.
- B. Statslig omfordeling besluttet i et demokratisk beslutningssystem. Giv en redegørelse for, hvorledes et demokratisk beslutningssystem med 2 partier kan modelleres og diskuter her ud fra, hvilke faktorer som kan antages af betydning for graden af omfordeling.
- C. Der findes betydelige forskelle mellem graden af omfordeling i forskellige lande. Diskuter hvilke faktorer som kan være af betydning for eksistensen af sådanne forskelle og redegør i den forbindelse for analysen af velfærdsstaterne i Europa og USA hos Alesina, Glaeser og Sacerdote.

Spørgsmål 2

Med kommunalreformen i 2007 blev de danske kommuner gennemgående meget store. Der er efterfølgende kommet gang i organisatoriske forandringer på lokalt niveau. Her er det en væsentlig tendens, at kommuner udvikler en virksomhedsform, hvor kommunen styrer de enkelte institutioner ved hjælp af aftaler eller kontrakter. I kontrakterne aftales typisk budgetsum og krav til output, ligesom der eventuelt også fastlægges en økonomisk belønning ved aftaleoverholdelse.

- A. Giv en redegørelse for det effektivitetsproblem som består, når en kommunalbestyrelse ønsker at styre udførende serviceproducerende institutioner ved hjælp af aftaler eller kontrakter.
- B. Kommunale serviceproducerende institutioner som skoler, daginstitutioner, ældreinstitutioner etc. er bemandet med fagpersonale, som måske ikke entydigt i deres arbejdsindsats er drevet af økonomiske motiver. Diskuter implikationerne for kommunernes styring af deres institutioner såfremt det indses, at institutionerne kun i begrænset omfang lader sig påvirke af økonomiske incitamenter men i højere grad er drevet af fagligt funderede missioner.

Spørgsmål 3

Flere tekster i pensum beskæftiger sig med den omstændighed, at velfærdsstater forestår tilvejebringelse af goder, som kan karakteriseres som "private" goder.

- A. Giv en redegørelse for, hvilke økonomiske argumenter, som kan begrunde den offentlige tilvejebringelse af sådanne "private" goder.

- B. I de skandinaviske lande er det kommunesektorerne, som står for hovedparten af den offentlige tilvejebringelse af ”private” goder. Kommuner som decentral organiseringsmåde har historisk været tæt forbundet med løsningen af opgaven at tilvejebringe lokale offentlige goder, og kommunerne har da også stadig opgaven at tilvejebringe forskellige former for lokale offentlige goder. Diskuter implikationerne for den statslige styring af kommunerne af den omstændighed, at kommunerne i Danmark og det øvrige Skandinavien ved siden af tilvejebringelsen af lokale offentlige goder også er kommet til at stå for en omfattende tilvejebringelse af ”private” goder.

Spørgsmål 4

I Danmark blev der indført en folkepension i 1956, og i årene derefter blev folkepensionen udbygget, så ydelserne kom til at svare til et fuldt indkomstgrundlag, der kunne sikre en beskeden livsførelse i alderdommen for alle borgere. Derefter er den videre udbygning af pension foregået i form af arbejdsmarkedspensioner og individuelle pensionsordninger.

- A. Diskuter kvaliteterne og problemerne ved en sådan organisering af pensionsopgaven.
- B. Der er gennemført flere surveyundersøgelser af den danske befolknings forventninger til og synspunkter i forhold til den fremtidige indretning af pensionssystemet. En del af den yngre generation forventer således ikke, at der vil bestå en folkepensionsordning på det tidspunkt, hvor de selv forlader arbejdsmarkedet. Diskuter de økonomiske argumenter, som kan anføres for og imod en afskaffelse af den skattefinansierede folkepension.